Методичні рекомендації до дистанційної роботи з навчальної дисципліни

«Основи охорони праці та охорона праці в галузі»

для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»
спеціальність «Сестринська справа»

Викладач: Кошма О. М.

Знати:

1. Основи законодавства України про працю.
2. Основні принципи державної політики в галузі охорони праці, Закон України «Про охорону праці».
3. Небезпечні і шкідливі фактори виробничого середовища.
4. Правила техніки безпеки під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском у структурних підрозділах.
5. Правила техніки безпеки у структурних підрозділах ЛПУ різного профілю.
6. Основи пожежної безпеки.
7. Причини виникнення пожеж та профілактика їх в установах охорони здоров‘я.

Вміти:

1. Дотримуватися правил охорони праці по запобіганню нещасних випадків і професійних захворювань в структурних підрозділах ЛПЗ.
2. Вести документацію з охорони праці в структурному підрозділі, розробляти інструкції з охорони праці.
3. Безпечно обслуговувати електроапаратуру, апарати, що працюють під тиском.
4. Дотримуватися правил пожежної безпеки,
5. Використовувати первинні засоби пожежогасіння.

ЛІТЕРАТУРА :

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

Закон України «Про охорону праці».

Кодекс законів про працю України

Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров‘я».

Закон України «Про пожежну безпеку».

Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».

Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

Закон України «Про загальнообов‘язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Основна література :

Тарасюк, В.С. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. — К.: ВСВ –Медицина‖, 2015. — 520 с.

Охорона праці в медичній галузі: навч.-метод. посіб. / О.П. Яворовський, М.І. Веремей, В.І. Зенкіна та ін. — 2-е вид., випр. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 208 с

Додаткова література

Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.

Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

Інтернет-ресурси

http://www.dnop.kiev.ua - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.

http://www.mon.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

http://www.mns.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.

«Основи охорони праці та охорона праці в галузі»

Тема1. Загальні питання та правові основи охорони праці.

ВСТУП

Якщо в перші роки незалежності зменшення кількості нещасних випадків було зумовлене в першу чергу такими обставинами, як падіння обсягів виробництва, зменшення чисельності працюючих, можливим приховуванням нещасних випадків від реєстрації, особливо на малих підприємствах, то аналіз стану виробничої безпеки за останні роки показує, що в Україні набула тенденція зниження виробничого травматизму при стабілізації кількості працюючих і зростанні виробництва в народному господарстві, що не в останню чергу зумовлено реалізацією принципів, закладених до Закону України –Про охорону праці‖.

План

1. Законодавча основа Євросоюзу з питань охорони праці. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці. Основні напрямки співробітництва.
2. Система управління охороною праці в галузі.

Час виконання – 4 годин

Мета :

Знати:

- здатність до ефективного використання положень нормативно-правових документів в своїй діяльності;
- володіння основними методами збереження здоров‘я та працездатності виробничого персоналу.

Вміти:

- обґрунтування вибору безпечних режимів, параметрів, виробничих процесів (в галузі діяльності);
- ефективне виконання функцій, обов‘язків і повноважень з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі;
- проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві

Зміст теми

1. Законодавча основа Євросоюзу з питань охорони праці. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці. Основні напрямки співробітництва.

Питання охорони праці розглядаються як складова частина соціальної політики ЄС.

Законодавство Євросоюзу про охорону праці може бути згруповане таким чином:

- Загальні принципи профілактики та основи охорони праці (Директива Ради 89/391/ЕС - Основний обов'язок роботодавця - піклуватися про безпеку і здоров'я у будь-яких ситуаціях, пов'язаних з роботою);
- Вимоги охорони праці для робочого місця (Директива 1999/92/ЕС Європейського парламенту та Ради щодо захисту працівників, які піддаються потенційної небезпеки у вибухонебезпечних середовищах);
- Вимоги охорони праці при експлуатації обладнання (Директива Ради 90/270/ЕС про роботу за екранами дисплеїв);
- Вимоги охорони праці при роботі з хімічними, фізичними та біологічними речовинами (Директива Ради 90/394/ЕС щодо захисту працівників від ризиків, пов'язаних з впливом канцерогенних речовин на роботі);
- Захист на робочому місці певних груп працівників (Директива Ради 92/85/ЕЕС щодо захисту на робочому місці вагітних працівниць, породіль і годуючих матерів).
- Положення про робочий час (Директива Ради 93/104/ЕС щодо певних аспектів організації робочого часу).
- Вимоги до обладнання, машин, посудин під високим тиском.

Крім нормативно-правових актів, в Євросоюзі широко застосовуються заходи не законодавчого характеру (наприклад, кожні п'ять років приймаються програми дій з охорони праці на робочому місці).

Міжнародне правове регулювання праці - це встановлена міжнародними договорами (актами) система стандартів щодо регулювання праці, яку держави, що приєдналися до відповідного міжнародного договору (ратифікували його), використовують в національному трудовому законодавстві. Суб'єктами міжнародно -правового регулювання праці є ООН та її спеціалізований орган - Міжнародна Організація Праці (МОП).

Міжнародна Організація Праці - це спеціалізоване агентство ООН, яке займається поширенням соціальної справедливості і визнаних міжнародним співтовариством людських і трудових прав.

Вона була заснована в 1919 році і залишається донині єдиним збереженим великим результатом Версальського договору. МОП визначає міжнародні трудові норми у вигляді конвенцій і рекомендацій, які встановлюють мінімальні стандарти основних трудових прав. МОП забезпечує технічну допомогу, в основному в галузі професійного навчання та перепідготовки, політики працевлаштування, управління працею, трудового законодавства та виробничих нормативів, умов праці, кооперативів, соціального забезпечення, статистики праці, охорони безпеки та виробничої санітарії.

Конвенція МОП - це міжнародне зобов'язання, яке розроблено та прийнято МОП. Конвенції підлягають ратифікації державами - членами Організації.

Країна, яка ратифікувала Конвенцію МОП, приймає на себе зобов'язання щодо застосування положень цієї Конвенції.
Рекомендація МОП - міжнародний документ, який розроблений і прийнятий МОП і розширює зміст тієї чи іншої Конвенції.

2. Система управління охороною праці в галузі.

Система управління охороною праці в галузі (СУОПГ) — сукупність органів управління галуззю, які на підставі чинних нормативно-правових актів здійснюють цілеспрямовану планомірну діяльність з виконання завдань охорони праці в галузі, скерованих на усунення неприпустимих ризиків; СУОПГ є складовою частиною системи управління галуззю.
Об'єктом управління охороною праці в галузі е діяльність керівництва галуззю, структурних підрозділів і функціональних служб щодо здійснення правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і лікувально-профілактичних заходів з виконання законодавства і нормативних вимог з охорони праці в галузі.
Загальне керівництво системою управління охороною праці в галузі здійснює міністр, а в структурних підрозділах — керівники структурних підрозділів і функціональних служб.
Організаційно-методичну й наглядову діяльність з впровадження і забезпечення функціонування СУОП у галузі, підготовки управлінських рішень та контролю за їх виконанням у центральному апараті здійснює відділ охорони праці, який у своїй роботі користується "Положенням про службу охорони праці".
Реалізація завдань охорони праці повинна бути заснована на системному підході шляхом об'єднання розрізнених заходів у єдину систему цілеспрямованих, постійно здійснюваних дій на всіх рівнях і стадіях управління господарською діяльністю в галузі. Системний ефект отримується в результаті підвищення рівня організації виробничої системи, надбання нею більш високої інтеграції унаслідок сполучення багатьох сил в одну загальну.
Нормативною основою СУОПГ є Конституція України, Закон "Про охорону праці", Кодекс законів про працю України, закони, постанови та інші акти Верховної Ради України, Національна програма поліпшення безпеки гігієни праці та виробничого середовища, Закон України "Про пожежну безпеку", система стандартів з безпеки праці, правила з охорони праці в лісовій, деревообробній промисловості та лісовому господарстві, інші законодавчі й нормативні документи з охорони праці.
Мета управління виробничою і господарською діяльністю — здійснення державної галузевої політики — додержання пріоритету життя і здоров'я працівників галузі і повної відповідальності керівництва міністерства і структурних підрозділів за створення безпечних умов праці, усунення неприпустимих ризиків.
Управління охороною праці в галузі, у кожному з її структурних підрозділів й у функціональних службах здійснюється шляхом виконання політики і відповідних завдань з охорони праці згідно з чинними законодавчими й нормативними актами.
Завдання управління охороною праці в галузі — це заходи, які необхідно виконувати в обумовлений термін. Вони випливають з усієї управлінської,

виробничої та іншої діяльності Міністерства і його структурних підрозділів (нижче подається перелік основних завдань охорони праці в галузі):
— підвищення кваліфікації і перевірка знань з охорони праці посадових осіб керівного складу об'єднань, облуправлінь та організацій галузі;
— забезпечення об'єднань, облуправлінь і організацій правилами, нормами, стандартами та іншими нормативними актами з питань охорони праці;
- пропаганда охорони праці, видання галузевої нормативної і навчальної літератури, літератури з передового досвіду, плакатів, інструкцій, наочних посібників та інших методичних матеріалів з охорони праці;
— створення і функціонування санітарної мобільної лабораторії для атестації робочих місць у галузі;
— розроблення рекомендацій, типових положень та іншої нормативної і методичної літератури з охорони праці;
— проведення організаційної роботи з підвищення рівня охорони праці на підвідомчих підприємствах;
— створення галузевих підприємств з виготовлення засобів індивідуального, колективного захисту для лісового господарства;
— проведення експертизи проектів на повноту вирішення питань охорони праці, одержання дозволу починати роботи та ліцензії на випуск продукції;
— впровадження у виробництво досягнень науки і техніки, прогресивної технології, вітчизняного і зарубіжного досвіду з охорони праці;
— підготовка статистичних звітів та інформації з питань охорони праці;
— проведення аудиту, моніторингу, обліку та аналізу нещасних випадків, аварій, профзахворювань, пожеж, а також шкоди від цих подій в галузі;
— формування і використання коштів фонду охорони праці галузі;
— методична допомога об'єднанням, облуправлінням і організаціям галузі у створенні й забезпеченні функціонування СУОП;
— розслідування та облік групових і смертельних нещасних випадків, а також аварій I і II груп на підвідомчих підприємствах;
— страхування працівників галузі від нещасних випадків і профзахворювань;
— проектування підприємств, розроблення конструкцій нового обладнання і сучасної технології з урахуванням вимог чинних нормативних актів з охорони праці;
- виготовлення нового обладнання, машин і механізмів відповідно до вимог чинних нормативних актів з охорони праці й одержання сертифікатів безпеки на них;
— постачання і забезпечення підприємств засобами індивідуального й колективного захисту;
— розроблення і впровадження безпечної організації праці на підприємствах;
— проведення наукових досліджень з питань охорони праці.
Керівники структурних підрозділів галузі повинні визначити на підставі чинних нормативних актів конкретні завдання роботи з охорони праці в підрозділі (навчання персоналу, безпека обладнання, виробничих процесів, будівель, виробниче середовище, санітарно-гігієнічні умови, режим праці та відпочинку, санітарно-побутове, лі кувально-профілактичне забезпечення, забезпечення засобами індивідуального й колективного захисту, технічна підготовка виробництва з урахуванням вимог охорони праці, професійний відбір та ін.) і

закріпити їх у посадових інструкціях за конкретними відповідальними посадовими особами.

ЛІТЕРАТУРА :

Основна література :

Тарасюк, В.С. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. — К.: ВСВ –Медицина‖, 2015. — 520 с.

Охорона праці в медичній галузі: навч.-метод. посіб. / О.П. Яворовський, М.І. Веремей, В.І. Зенкіна та ін. — 2-е вид., випр. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 208 с

Додаткова література

Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 37-57с.

Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

Інтернет-ресурси

http://www.dnop.kiev.ua - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.

http://www.mon.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Тема 2.Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.

ВСТУП

Закон «Про охорону праці» зобов’язує роботодавця створити на кожному робочому місці, в кожному структурному підрозділі умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

План

1. Організація охорони праці на підприємстві.
2. Навчання з питань охорони праці.

Мета :

Знати:

- здатність до ефективного використання положень нормативно-правових документів в своїй діяльності;
- володіння основними методами збереження здоров‘я та працездатності виробничого персоналу.

Вміти:

- обґрунтування вибору безпечних режимів, параметрів, виробничих процесів (в галузі діяльності);
- ефективне виконання функцій, обов‘язків і повноважень з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі;
- проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві.

Зміст теми

Роботодавець зобов'язаний створити на робочому місці в кожному структурному підрозділі умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

Із цією метою роботодавець забезпечує функціонування системи управління охороною праці, а саме:

• створює відповідні служби і призначає посадових осіб, які забезпечують вирішення конкретних питань охорони праці, затверджує інструкції про їхні обов'язки, права та відповідальність за виконання покладених на них функцій, а також контролює їх додержання;

• розробляє за участю сторін колективного договору і реалізує комплексні заходи для досягнення встановлених нормативів та підвищення існуючого рівня охорони праці;

• забезпечує виконання необхідних профілактичних заходів відповідно до обставин, що змінюються;

• впроваджує прогресивні технології, досягнення науки і техніки, засоби механізації та автоматизації виробництва, вимоги ергономіки, позитивний досвід з охорони праці тощо;

• забезпечує належне утримання будівель та споруд, виробничого обладнання

та устаткування, моніторинг за їх технічним станом;
• забезпечує усунення причин, що призводять до нещасних випадків, професійних захворювань, та здійснення профілактичних заходів, визначених комісіями за підсумками розслідування цих причин;
• організовує проведення аудиту охорони праці, лабораторних досліджень умов праці, оцінку технічного стану виробничого обладнання та устаткування, атестацій робочих місць на відповідність нормативно-правовим актам з охорони праці в порядку і строки, що визначаються законодавством, та за їх підсумками вживає заходів з усунення небезпечних і шкідливих для здоров'я виробничих факторів;
• розробляє і затверджує положення, інструкції, інші акти з охорони праці, що діють у межах підприємства та встановлюють правила виконання робіт і поведінки працівників на території підприємства, у виробничих приміщеннях, на будівельних майданчиках, робочих місцях відповідно до нормативно-правових актів з охорони праці, забезпечує безоплатно працівників нормативно-правовими актами підприємства з охорони праці;
• здійснює контроль за додержанням працівником технологічних процесів, правил поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, використанням засобів колективного та індивідуального захисту, виконанням робіт відповідно до вимог з охорони праці;
• організовує пропаганду безпечних методів праці та співробітництво з працівниками у галузі охорони праці.
Роботодавець несе безпосередню відповідальність за порушення нормативно-правових актів з охорони праці. Служба охорони праці створюється роботодавцем на підприємстві з кількістю працівників 50 і більше. На підприємстві з кількістю працівників менше 50 осіб функції цієї служби можуть виконувати у порядку сумісництва особи, що пройшли перевірку знань з охорони праці відповідними державними службами. Якщо кількість працівників менше 20 осіб, для виконання функцій служби охорони праці можуть залучатися сторонні спеціалісти на договірних засадах. Служба охорони праці підпорядковується безпосередньо роботодавцю і прирівнюється до керівників і спеціалістів основних виробничо-технічних служб.

ЛІТЕРАТУРА :

Основна література :

Тарасюк, В.С. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. — К.: ВСВ –Медицина‖, 2015. — 520 с.
Охорона праці в медичній галузі: навч.-метод. посіб. / О.П. Яворовський, М.І. Веремей, В.І. Зенкіна та ін. — 2-е вид., випр. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 208 с

Додаткова література

Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 89-102 с.
Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

Інтернет-ресурси

http://www.dnop.kiev.ua - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.
http://www.mon.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
http://www.mns.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.

Тема 3. Основи фізіології та гігієни праці. Санітарно - гігієнічні умови праці.

ВСТУП

Фізіологія праці – це галузь фізіології, що вивчає зміни стану організму людини в процесі різних форм трудової діяльності та розробляє найбільш сприятливі режими праці і відпочинку. Поняття діяльності нерозривно пов‘язано як з ідейними явищами (ціль, план, інтерес і т. д.), так і трудовими рухами. В основі діяльності людини лежать фізіологічні і біохімічні процеси, що протікають в організмі, і, насамперед, у корі головного мозку. Вивчення трудової діяльності передбачає визначення фізіологічного змісту праці (фізичне навантаження; нервова й емоційна напруженість; ритм, темп і монотонність роботи, обсяги інформації що отримується і переробляється). Ці дані дозволяють визначити навантаження на організм під час роботи і розробити раціональні режими праці та відпочинку, раціональну організацію робочого місця, провести професійний відбір і таким чином забезпечити оптимальну працездатність людини протягом тривалого часу**.**

План

1. Основи фізіології та гігієни праці.
2. Санітарно - гігієнічні умови праці.

Мета :

Знати:

- Основні принципи державної політики в галузі охорони праці, Закон України «Про охорону праці».
- Небезпечні і шкідливі фактори виробничого середовища.

Вміти:

- Вести документацію з охорони праці в структурному підрозділі, розробляти інструкції з охорони праці.

Зміст теми

Праця– це сукупність фізіологічних та психічних процесів, які спонукають, програмують і регулюють діяльність людини.

М'язові навантаження, як правило, визначаються робочою позою, характером робочих рухів, напруженням фізіологічних функцій тих органів, які задіяні при виконанні робіт стоячи або сидячи. Динамічні навантаження зумовлені м'язовими навантаженнями при переміщенні у просторі тіла або його частин.

Нервові навантаження зумовлені напругою уваги, пам'яті, сенсорного апарату, активізацією процесів мислення та емоційної сфери.

Залежно від співвідношення м'язових і нервових навантажень праця поділяється на фізичну, з перевагою м'язових навантажень, і розумову, з перевагою навантажень на кору головного мозку, пов'язаних із вищими психічними функціями.

Цей поділ є умовним, тому що будь-яка праця містить у собі зазначені компоненти і являє собою єдиний нервово-м'язовий процес. Співвідношення затрат м'язової та нервової енергії, виконавських і творчих функцій, механічних дій і операцій мислення у трудовому процесі характеризують зміст праці.

Фізична праця відрізняється великими витратами енергії, швидким стомленням

та відносно низькою продуктивністю. При роботі м'язів підсилюється кровообіг, що прискорює постачання поживних речовин і кисню, виділення продуктів розпаду. В організмі настають фізіологічні зміни, які забезпечують м'язову діяльність. Із підвищенням тяжкості фізичної праці збільшується вживання кисню. Кожній людині відповідає свій показник максимального споживання кисню (МСК). Чим вище МСК, тим вища працездатність, стійкість до впливу екстремальних факторів. Звичайно МСК не перевищує 3-4 л/хв. Під час виконання дуже важкої роботи постачання кисню в організм досягає своєї межі, але потреба в ньому стає ще більшою і не задовольняється в процесі роботи. В цей момент в організмі виникає стан кисневої недостатності – гіпоксія. Помірна гіпоксія тренує організм, але якщо важка фізична праця триває довго, або якщо людина не звикла до великих навантажень, і її дихальна та серцево-судинна системи погано забезпечують роботу м'язів – гіпоксія стає ушкоджуючим чинником.

М'язова робота супроводжується змінами і в обміні речовин, які, в свою чергу, позначаються на складі крові. Суттєвим чинником, що впливає на склад крові, є порушення водного і водно-сольового балансу. У зв'язку з цим підвищується концентрація солі в рідкій частині крові (плазмі). Крім того, енергетичні витрати в процесі праці передбачають надходження у кров різних продуктів розпаду речовин, що призводить до зміни складу крові.

У сфері матеріального виробництва працівники здійснюють трудову діяльність із переважною часткою фізичної праці. У сфері управління, надання послуг, виробництва ідеологічної та науково-технічної продукції, працівники здійснюють трудову діяльність із переважною часткою розумової праці. Важливою ознакою розумової праці є те, що результатами діяльності працівників є не матеріальні речі, а плани, програми, ідеї, проекти, управлінські рішення, інформація, послуги тощо.

На відміну від фізичної, розумова праця супроводжується меншими витратами енергетичних запасів, але це не свідчить .про її легкість. Основним працюючим органом під час такого виду праці виступає мозок. При інтенсивній інтелектуальній діяльності потреба мозку в енергії підвищується і становить 15-20% від загального об'єму енергії, яка витрачається в організмі. При цьому вживання кисню 100 г кори головного мозку в 5 разів більше, ніж скелетними м'язами тієї ж ваги при максимальному фізичному навантаженні. При читанні вголос витрати енергії підвищуються на 48%; при публічному виступі – на 94%; при роботі операторів обчислювальних машин – на 60-100%. Під час розумової праці значно активізуються аналітичні та синтетичні функції центральної нервової системи, прийом і переробка інформації, виникають фуцкціональні зв'язки, нові комплекси умовних рефлексів, зростає роль, функцій уваги, пам'яті, навантаження на зоровий та слуховий аналізатори.

Для розумової праці характерні: велика кількість стресів, мала рухливість, вимушена статична поза – все це зумовлює застійні явища у м'язах ніг,, органах

черевної порожнини і малого тазу, погіршення постачання мозку киснем, зростання потреби в глюкозі. При розумовій праці погіршується робота органів зору: стійкість ясного бачення, гострота зору, адаптаційна можливість ока.

ЛІТЕРАТУРА :

Основна література :

Тарасюк, В.С. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. — К.: ВСВ –Медицина‖, 2015. — 520 с.

Охорона праці в медичній галузі: навч.-метод. посіб. / О.П. Яворовський, М.І. Веремей, В.І. Зенкіна та ін. — 2-е вид., випр. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 208 с

Додаткова література

Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 105-154 с.

Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

Інтернет-ресурси

http://www.dnop.kiev.ua - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.

http://www.mon.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Тема 4. Профілактика травматизму та професійних захворювань**.**

ВСТУП.

Рівень виробничого травматизму стабільно залишається в кілька разів вищим, ніж в економічно розвинених країнах. Коли до цього додати ще й чималу кількість травм, зокрема і смертельних, які під час розслідувань не беруться до уваги як такі, що пов‘язані з виробництвом, і де значною мірою спрацьовує суб‘єктивний фактор, то достеменно окреслити загальну щорічну картину стає досить складно.

Щороку на виробництві виявляються професійні захворювання в середньому у 6-6,5 тис. працівників, травмується близько 20-25 тис, з яких майже 1-1,5 тис. із смертельним наслідком.

План

1. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві.

Мета :

Знати:

- здатність до ефективного використання положень нормативно-правових документів в своїй діяльності;
- володіння основними методами збереження здоров‘я та працездатності виробничого персоналу

Вміти:

- обґрунтування вибору безпечних режимів, параметрів, виробничих процесів (в галузі діяльності);
- ефективне виконання функцій, обов‘язків і повноважень з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі;
- проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві.

Зміст теми

Суб‘єктами страхування є застраховані громадяни (в окремих випадках – члени їх сімей), страхувальники та страховик.

Звичайно страхується фізична особа, в інтересах якої здійснюється страхування (надалі – «працівник»). Страхувальником є роботодавець, а страховиком – Фонд соціального страхування від нещасних випадків.

При цьому, чинність Закону про страхування від нещасних випадків в обов‘язковому порядку поширюється на всіх осіб найманої праці:

- громадян, що працюють за трудовим договором (контрактом) на підприємствах і в організаціях усіх форм власності;
- учнів, студентів, аспірантів, залучених до робіт під час або після занять, у період проходження виробничої практики;

осіб, що утримуються у виправних, лікувально-трудових, виховно-трудових закладах та залучаються до трудової діяльності на виробництві цих установ або на інших підприємствах за спеціальними договорами.

Застрахованою вважається і дитина, яка народилася інвалідом у результаті отриманої в період вагітності травми або профзахворювання її матір‘ю. Така дитина, відповідно до медичного висновку, вважається застрахованою до 16 років або до закінчення навчання, але не більше ніж до досягнення нею 23 років.

Реєстрація страхувальників у робочому органі виконавчої дирекції Фонду проводиться:

страхувальників – юридичних осіб - у десятиденний термін з моменту одержання посвідчення про державну реєстрацію суб‘єкта підприємницької діяльності;

страхувальників - фізичних осіб - у десятиденний термін після укладання трудового договору (контракту) з першим із найманих робітників.

Управління Фондом на паритетній підставі здійснюється державою, представниками застрахованих осіб і роботодавців. Безпосереднє управління Фондом здійснює його правління і виконавча дирекція.

Від кожної із сторін обирається до складу правління Фонду по 15 членів правління Фонду з правом вирішального голосу.

Правління Фонду обирається на шестирічний термін. Термін повноважень його членів закінчується в день першого засідання новоствореного його правління.

Обов‘язки Фонду такі:

1. Своєчасно та в повному обсязі відшкодувати шкоду, нанесену працівнику внаслідок ушкодження його здоров‘я або в разі його смерті, виплачуючи йому або особам, які перебували на його утриманні.

2. Організувати похорон померлого, відшкодувати вартість пов‘язаних з цим ритуальних послуг відповідно до місцевих умов.

3. Сприяти створенню умов для своєчасного подання кваліфікованої першої невідкладної допомоги потерпілому при нещасному випадку, швидкій допомозі за потреби його госпіталізації, ранньої діагностики професійного захворювання.

4. Організувати цілеспрямоване і ефективне лікування потерпілого у власних спеціалізованих і лікувально-профілактичних закладах або на договірній основі в інших лікувально-профілактичних закладах з метою найшвидшого відновлення здоров‘я застрахованого.

5. Забезпечити потерпілому разом з відповідними службами охорони здоров‘я за призначенням лікарів повний обсяг постійно доступної раціонально організованої медичної допомоги.

6. Провести всі необхідні заходи для підтримки підвищення і відновлення працездатності потерпілого.

7. Забезпечити відповідно до медичного висновку домашній догляд за потерпілим, допомогу у веденні домашнього господарства (або компенсувати йому відповідні витрати), сприяти потерпілому, який проживає в гуртожитку, в одержанні ізольованого житла.

8. Відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії (ЛКК) або медико-соціальної експертної комісії (МСЕК) проводити навчання і перекваліфікацію потерпілого у власних навчальних закладах або на договірній основі в інших закладах перенавчання інвалідів, якщо внаслідок ушкодження здоров‘я або

нанесення моральних збитків потерпілий не може виконувати колишню роботу; працевлаштовувати осіб зі зниженою працездатністю.
Фонд може відмовити в страхових виплатах у таких випадках:

- навмисні дії потерпілого, спрямовані на створення умов для настання страхового випадку;
- подача роботодавцем або потерпілим помилкової інформації про страховий випадок;
- здійснення застрахованим навмисного злочину, що призвів до настання страхового випадку;
- нещасний випадок не пов‘язаний з виробництвом.

Страхові виплати проводяться щомісячно у дні, встановлені Фондом:
-потерпілим – з дня втрати працездатності в результаті нещасного випадку або встановлення профзахворювання;
-особам, що мають право на виплати у зв‘язку із смертю годувальника – з дня смерті потерпілого, але не раніше дня виникнення права на виплати.
Одноразова допомога виплачується в місячний термін з дня визначення МСЕК стійкої втрати професійної працездатності, а у випадку смерті потерпілого – у місячний термін із дня смерті застрахованого особам, що мають на це право.

ЛІТЕРАТУРА :

Додаткова література

Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 170-186 с.
Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

Інтернет-ресурси

http://www.dnop.kiev.ua - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.
http://www.mon.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Тема 5. Основи виробничої безпеки

ВСТУП.

На нинішньому етапі відбувається швидке фізичне спрацювання основних фондів і технологій. У деяких галузях воно досягає 70 % і більше. Стабільна експлуатація потенційно небезпечних виробництв часто ускладнюється недостатньо надійним зовнішнім енергопостачанням. Залишені, по суті, сам на сам зі старими й новими проблемами, багато підприємств працюють за межею допустимого ризику. Тепер він якоюсь мірою компенсується спадом промислового виробництва. Проте у майбутньому, коли почнеться піднесення економіки, фактор старіючих технологій та устаткування може стати визначальним у зростанні кількості техногенних аварій.

План

1. Поводження з пацієнтами пов‘язане з наданням допомоги, що зумовлює фізичні навантаження на організм медичного працівника.

Мета :

Знати:

- Правила техніки безпеки у структурних підрозділах ЛПУ різного профілю

Вміти:

- Вести документацію з охорони праці в структурному підрозділі, розробляти інструкції з охорони праці

Зміст теми

Поводження з пацієнтами, пов'язане з наданням допомоги, що зумовлює фізичні навантаження .

Медичні сестри — найважливіший кадровий ресурс у системі охорони здоров‘я, тому вони заслуговують найкращих, по можливості, умов праці для виконання свої обов‘язків. Щоб зменшити травми спини, яких часто зазнають акушерки від надмірних фізичних навантажень на організм при маніпуляціях з пацієнтами, вони повинні користуватися спеціальними методами, розробленими для зменшення надмірного тиску на хребет і тулуб акушерки. Медсестрі, яка розпочинає свою професійну діяльність, необхідно пристосуватись до раціональної роботи, опанувати відповідними навичками, що сприятимуть збереженню її здоров‘я та працездатності.

Можна виділити три основні причини виникнення болю в спині медсестри : відсутність досвіду в даній роботі щодо прийняття відповідної робочої пози, напруження і травма.

Напруження, спричинене незручною позою, є поширеною причиною болю в спині (наприклад, необхідність тримати обладнання або утримувати кінцівки пацієнта тривалий час в операційній).

Травми спини можуть бути результатом силового напруження під час піднімання пацієнта, вага якого набагато більша за допустим робоче навантаження.

Під час піднімання пацієнта вручну можна застосовувати спеціальні технічні прийоми, які безпечні для медичного працівника й зручні для пацієнта і дозволяють уникнути безпосереднього вертикального його піднімання.

ЛІТЕРАТУРА :

Основна література :

Тарасюк, В.С. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. — К.: ВСВ –Медицина‖, 2015. — 520 с.

Охорона праці в медичній галузі: навч.-метод. посіб. / О.П. Яворовський, М.І. Веремей, В.І. Зенкіна та ін. — 2-е вид., випр. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 208 с

Додаткова література

Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.

Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

Інтернет-ресурси

http://www.dnop.kiev.ua - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.

http://www.mon.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Тема 6. Електробезпека. Пожежна безпека як складова охорони праці в медичній галузі.

ВСТУП

Аналіз нещасних випадків в промисловості, свідчить про те, що кількість травм, викликаних дією електрики, порівняно невелика і складає 0,5-1% від загальної кількості нещасних випадків. Проте з загальної кількості нещасних випадків зі смертельним наслідком на виробництві 20-40% трапляється внаслідок ураженням електрострумом, що більше, ніж в наслідок дії інших причин, причому близько 80% смертельних уражень електричним струмом відбувається в електроустановках напругою до 1000 В.

План

1. Електробезпека.
2. Пожежна безпека як складова охорони праці в медичній галузі.

Мета :

Знати:

- Правила техніки безпеки під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском у структурних підрозділах.

Вміти:

- Безпечно обслуговувати електроапаратуру, апарати, що працюють під тиском.

Зміст теми

Пожежа - це неконтрольоване горіння поза спеціальним вогнищем, що поширюється в часі та просторі. Слід зазначити, що пожеж безпечних не буває. Якщо вони і не створюють прямої загрози життю та здоров'ю людини (наприклад, лісові пожежі), то завдають збитків довкіллю, призводять до значних матеріальних втрат.

Під час пожежі відбуваються певні хімічні та фізичні явища:

- хімічна реакція горіння;
- виділення і передача тепла;
- виділення і поширення продуктів горіння;
- газовий обмін.

Характер і масштаби горіння під час пожежі залежать від таких чинників: агрегатного стану горючих матеріалів (найбільш вибухопожежонебезпечними е газоподібні горючі речовини); особливостей розміщення пожежного навантаження (розосереджене в приміщенні та займає більшу частину площі, зосереджене в одній або декількох ділянках приміщення та займає меншу частину площі); об'ємно-планувальних особливостей об'єкта пожежі; метеорологічних умов.

Вищезазначені чинники зумовлюють особливості газового обміну та димоутворення, температурний режим та види теплообміну.

Газообмін на пожежах може бути вільним, розвиненим або обмеженим, а теплообмін - здійснюватись конвекцією, випромінюванням та теплопередачею. Характер газового та теплового обмінів суттєво залежить від об'ємно-планувальних особливостей об'єкта пожежі. Виходячи з такого твердження, пожежі за умовами газового та теплового обмінів, а також об'ємно-планувальними особливостями підрозділяються на групи та підгрупи

Пожежі за місцем виникнення підрозділяються на дві групи:

- пожежі на відкритому просторі (наприклад, лісові, степові, на хлібних полях);
- пожежі в огорожах, які виникають і розвиваються всередині будівель та споруд.

Пожежі I групи

На відкритому просторі, характеризуються розвиненим газообміном, переважає теплообмін конвекцією та випромінюванням.

Нерозповсюджувані (локальні) пожежі підгрупи 1а мають незмінні розміри. Вони являють собою окремий випадок пожеж, коли загоряння навколишніх об'єктів унаслідок променистого тепла виключено.

Розповсюджувані пожежі підгрупи характеризуються геометричними параметрами, що збільшуються в часі. Розповсюдження пожеж на великому просторі відбувається за різними напрямками та з різною швидкістю залежно від умов теплообміну, величини відстаней між об'єктами, напрямку та сили вітру, інших чинників. Пожежі цієї групи характерні для складів лісоматеріалів, будівель у районах старої міської забудови з вузькими вулицями, на хлібних полях тощо.

Масова пожежа підгрупи їв - це сукупність суцільних і окремих пожеж у будинках або різноманітних горючих матеріалів на відкритих складах.

Утворюється загальна зона газифікації палаючих будівель та споруд за умови невеликого вітру або штилю. Окремі пожежі утворюють єдиний турбулентний факел полум'я з потужною конвективною колонкою.

ЛІТЕРАТУРА :

Основна література :

Тарасюк, В.С. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. — К.: ВСВ –Медицина‖, 2015. — 520 с.

Охорона праці в медичній галузі: навч.-метод. посіб. / О.П. Яворовський, М.І. Веремей, В.І. Зенкіна та ін. — 2-е вид., випр. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 208 с

Додаткова література

Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 190-195 с.

Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

Інтернет-ресурси

http://www.dnop.kiev.ua - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.

http://www.mon.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.